До

Членовете на научното жури за защита на дисертационен труд

СТАНОВИЩЕ

от д-р Боряна Богданова Мусева

доцент по международно частно право в

Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

като:

член на научно жури за публична защита на дисертационния труд на

Цветан Димитров Крумов

на тема:

„Приложимо право към менителница, запис на заповед и чек по българското международно частно право“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Международно частно право“

Уважаеми членове на научното жури,

I. Кратко представяне на докторанта и на неговия труд

Цветан Димитров Крумов е родена на 05.06.1976 г.. Той е магистър по право от Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, както има и бакалавърска и магистърска степен по английско право от реномирани английски университети. Работи като адвокат в българския клон на австрийската кантора Schönherr.

По темата на дисертационния труд докторантът има четири публикации. Обемът на труда е 330 страници. Той се състои от увод, три глави, заключение. Към него има приложена библиография, която включва сериозен списък с използвана литература на кирилица и латиница. Бележките под линия са 510 на брой. Цитиранията са коректни. Приложена е надлежно подписана декларация за оригиналност. Авторефератът представя дисертационния труд адекватно и отразява неговите основни научни и научно-приложни приноси.

II. Оценка на научните и научноприложи резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е посветен на определянето на приложимото право към менителницата, записа на заповед и чека според българското международно частно право. Заглавието съответства на съдържанието, което представя българската правна уредба, съдържаща се в глава тридесет и трета на ТЗ, пречупена през призмата на Женевските конвенции и чуждестранни сравнително-правни модели.

До момента в българската правна литература липсва цялостен задълбочен систематичен анализа на стълкновителните норми на българското международно частно право, приложими към менителницата, записа на заповед и чека.

Значимостта на темата е съществена, особено в контекста на разширяването на обема на трансграничната търговия и използването на усложнени форми на финансиране, в това число, но не само на форфетинг и менителнични ефекти във връзка с коносамент или акредитив. Ето защо според мен изследването може да представлява интерес за теорията и практиката.

Докторантът застъпва тезата, че определянето на приложимото право към сложните и динамични отношения при менителничните ефекти се нуждае от проста и лесна за прилагане уредба. Предлага се основен ориентир да бъде постигането на правна сигурност, в името на която могат и трябва да бъдат поставяни ограничения, вкл. на основни институти на международното частно право като принципа на най-тясната връзка и автономията на волята. В цялата дисертация се прави преценка доколко системата от стълкновителни правила е лесно приложима, доколко създава правна сигурност и доколко може да бъде се повиши предвидимостта и ефективността ѝ.

Избраната от г-н Крумов структура на дисертацията дава възможност за логичен, систематичен и подробен анализ на приложимото право към менителничните ефекти на базата на хронологията на тяхното типично развитие, започваща от възникването им, преминаваща през техното действие, вкл. с оглед прехвърлянето на права, завършваща със средствата за упражняване, запазване и защита на правата. Докторантът демонстрира изключително задълбочено познаване на изследваната проблематика, като представя утвърдени възгледи на български и чуждестранни учени, излага и обосновава аргументирано и решително своята позиция като демонстрира, че е способен да осъществява стойностни самостоятелни научни изследвания.

Глава първа е посветена на възникването на менителничните задължения, което докторантът обуславя от наличието на способност за задължаване и спазването на определена формална и материална действителност. Към формалната действителност се прибавят и конкретните изисквания към съдържанието, а материалната действителност се разглежда във връзка с постигането на съгласие и основанието на задължението. Прави

впечатление, че г-н Цветан Крумов не остава на повърхността на изследваните теми, а навлиза доста дълбоко в тяхната същина. Той добре познава материалноправните институти и понятия на менителничното право и, включително с тяхна помощ, успява да постави и отговори на въпроси, които имат ключово значение за стълкновителната уредба.

Втората глава разглежда действието на менителничните задължения и прехвърлянето на права. Отделно обособените аспекти са свързани с определянето на обективното приложимо право към задълженията, избора на приложимо право във връзка с менителничните ефекти, прехвърлянето на права и вземането, с оглед на което менителницата е издадена. В тази частна на изследването г-н Цветан Крумов полемизира с тенденцията за разширяване възможността за избор на приложимо право като изхожда от поддържаната от него теза за нужда от постигане на предвидимост и правна сигурност, вкл. за третите лица и правния оборот. Прецизно и дори с надхвърляне на разумното представя и обосновава мястото на вземането, с оглед на което е издадена менителницата, в системата от стълкновителни правила.

Третата глава разглежда средствата за упражняване, запазване и защита на права, произтичащи от менителнични ефекти. Тук се анализира стълкновителната уредба на формата и сроковете за извършване на протеста и другите действия за упражняване и запазване на права, непреодолимата сила и мораториума за извършване на предявяване, протест и уведомяване, сроковете за обратните искове, частичното приемане и плащане, изгубването и кражбата. Подобно на останалите глави, и тук докторантът анализира и свободно изразява собствена позиция, която обосновава и с предложения *de lege ferenda.*

Основните научни приноси на дисертационния труд според мен по-конкретно са:

1. Изработването на цялостен теоретичен и практико-приложен анализ на системата от основания за определяне на приложимото право към менителницата, записа на заповед и чека;
2. Обосноваване и поддържане на научно-изследователска теза, както на позитивно-правно ниво от гледна точка на българското международно частно право, така и с оглед анализираните международни и чуждестранни правни разрешения и съдебна практика;
3. Формулиране на предложения за променя на българското право във връзка с констатирани слабости в уредбата, вкл. предложения за присъединяване към Женевските конвенции.

III. Критични бележки и препоръки

Като към всеки продукт на човешки труд и към представената дисертация могат да бъдат направени някои бележки и препоръки:

1. Прави впечатление, че г-н Цветан Крумов има афинитет към детайла. В тази връзка той анализира изключително прецизно и навлиза в подробности, които понякога натежават в изложението и затрудняват да излезе на преден план основното съждение. Бих препоръчала работата да бъде облекчена напр. от подробности, свързани с различни мнения на различни участници в процеса по приемане на Женевските конвенции или от прекалено подробното излагане на чуждестранни правни разрешения и съдебна практика.
2. Бих препоръчала анализът, посветен на вземането, във връзка с което менителницата се издава, да бъде направен и с оглед на Регламент Рим I и по-конкретно на неговия чл. 14, посветен на приложимото право към доброволното прехвърляне на вземането. Доколкото се поддържа тезата, че е мислимо този аспект да бъде извън обхвата на специалната уредба, посветена на менителницата, записа на заповед и чека, подобна линия на разсъждение би била полезна.
3. За съжаление, в дисертацията са поместени само няколко български съдебни решения, както и група арбитражни решения, посветени на възможността за избор на арбитраж при отношения, включващи в себе си едностранни сделки. Причината за липса на съдебна практика в дисертацията вероятно произтича от липсата ѝ в реалния живот. Мисля, че си заслужаваше в работата да бъде изследвани причините, поради които разпоредбите за определяне на приложимото право към менителницата, записа на заповед и чека не намират често практическо приложение у нас.

Изброените критични бележки и препоръки не променят цялостното положително впечатление от дисертационния труд.

IV. Заключение

Дисертационният труд на г-н Цветан Крумов показва, че той има богати и задълбочени теоретични познания в областта на международното частно право. Докторантът е базирал своето изследване върху огромен масив от информация, който е пречупен през неговия научен и изследователски фокус. Резултатът е формулиране на множество релевантни научни изводи и предложения *de lege ferenda*. Начинът на обосноваване и пътят, по който се достига до тях, свидетелства за способност за самостоятелно научно изследване и обосноваване на автентична авторова позиция. Дисертацията носи белезите на внимателно осмислен и задълбочен труд.

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения, изразявам положителната си оценка, че представеният за защита дисертационен труд на тема: „Приложимо право към менителница, запис на заповед и чек по българското международно частно право“ отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен

„доктор“, поради което предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Международно частно право“ на Цветан Димитров Крумов.

София, 01.06.2018 **Член на научното жури**:

(доц. д-р Боряна Мусева)